

VšĮ Investuok Lietuvoje

Atviros Vyriausybės iniciatyvos

Kova su prekyba žmonėmis: sistemos stiprinimas

Viešosios konsultacijos

Esminiai kovos su prekyba žmonėmis efektyvinimo būdai

ATASKAITA

Sandra Galdikaitė ir Julius Mitė

Vilnius

2017

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Turinys

1. Santrumpos.....	3
2. Įvadas	4
3. Viešosios konsultacijos vykdymo metodologija	5
3.1 1 metodas: pusiau struktūruoti giluminiai interviu	5
3.2 2 metodas: apskritojo stalo diskusija	6
3.3 3 metodas: konferencija	6
4. Viešosios konsultacijos vykdymo aprašymas	7
4.1 Inicijavimas.....	7
4.2 Vykdymas	9
4.3 Analizė ir vertinimas.....	10
4.4 Viešinimas	11
5. Išvados.....	11
7. Naudota literatūra/šaltiniai	12

1. Santrumpos

IRD – Informatikos ir ryšių departamentas prie VRM

LDB – Lietuvos darbo birža prie SADM

LR - Lietuvos Respublika

LSA – Lietuvos savivaldybių asociacija

MD – Migracijos departamentas prie VRM

NTA – Nacionalinė teismų administracija

NVO – Nevyriausybinė organizacija

SADM – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

SAM – Sveikatos apsaugos ministerija

ŠMM – Švietimo ir mokslo ministerija

TM – Teisingumo ministerija

TMO – Tarptautinė migracijos organizacija

URM – Užsienio reikalų ministerija

VDI – Valstybinė darbo inspekcija

VRM – Vidaus reikalų ministerija

VSAT – Valstybės sienos apsaugos tarnyba

VSMPPD – Viešojo saugumo ir migracijos politikos departamentas

VTAS – Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie SADM

2. Įvadas

Atlikus teminį tyrimą „Kaip sustiprinti kovos su prekyba žmonėmis sistema?“ paaiškėjo, kad kovos su prekyba žmonėmis sistemos stiprinimas yra galimas naudojant jau sukurtus įrankius bei skatinant problemos aktualizavimą sukuriant du naujus įrankius (vaizdo klipą bei plakatus) ir užtikrinant jų viešinimą. Tyrimo eigoje taip pat išryškėjo poreikis konsultuotis dėl konkrečios metodinės medžiagos parengimo bei taikymo Lietuvoje, nes nėra aiškūs suinteresuotų šalių poreikiai. Turint omenyje tai, kad prekybos žmonėmis samprata bei jos potenciali žala visuomenei nėra plačiai žinoma, šios sistemos stiprinimas yra labai aktualus Lietuvos kontekste.

Žinant, kad prekyba žmonėmis yra tiesiogiai įtraukta į **Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programą** bei netiesiogiai minima kituose dokumentuose (Valstybės pažangos programoje, LR Vyriausybės programoje ir Valstybės pažangos strategijoje „2030“), numatomas viešojo saugumo politikos formuotojų suinteresuotumas ir palaikymas šios viešosios konsultacijos įgyvendinime ir pasiūlymo tęstinumo užtikrinime. Numatomi viešosios konsultacijos rezultatai suteiktų įrankius politikos formuotojams įgyvendinti problemos aktualizavimo, bendruomenių stiprinimo, neformalaus švietimo suinteresuotoms šalims skatinimo tikslus.

Atlikus kovos su prekyba žmonėmis esamos situacijos apžvalgą bei kokybinius interviu su projektų vykdytojais, identifikuoti pagrindiniai kovos su prekyba žmonėmis efektyvinimo būdai Lietuvoje bei galimi iššūkiai.

Išnagrinėjus problemą bei identifikavus galimus sprendimo būdus, išryškėjo poreikis rengti viešąją konsultaciją, siekiant konsultuotis su vietos ir miesto savivaldos, bendruomenių, NVO, LR Vidaus reikalų ministerijai pavaldžiomis įstaigomis ir kitų institucijų atstovais dėl priėmtų užsienio šalių praktika bei LR strateginiais dokumentais ir tyrimais grįstų sprendimų taikymo bei įgyvendinimo Lietuvoje. Tyrimo metu buvo diskutuojama tiek su politiką formuojančiomis, tiek ir su ją įgyvendinančiomis institucijomis, į visų jų nuomonę atsižvelgiama rengiant viešąją konsultaciją. Kadangi ne visų politiką įgyvendinančių suinteresuotų šalių poreikiai yra aiškūs, konsultuojamasi ir su jomis. Pagrindinė viešosios konsultacijos tema: efektyviausi būdai siekiant efektyvinti kovos su prekyba žmonėmis sistema. Viešąją konsultaciją bus siekiama išsiaiškinti, ar kovos su prekyba žmonėmis principai yra aktualūs ne tik projektų vykdytojams, politiką formuojančioms institucijoms, bet ir kitoms tikslinėms grupėms, bei ką apie kovą su prekyba žmonėmis mano bažnyčios atstovai, verslo atstovai ir kiti netradiciniai partneriai, nes šios suinteresuotos šalys potencialiai yra arčiausiai nukentėjusių arba galinčių nukentėti nuo prekybos žmonėmis asmenų. Tuo pačiu bus siekiama informuoti interesų grupes apie galimą įsitraukimą siekiant sukurti vieningą sisteminių požiūrį į kovą su prekyba žmonėmis.

Konsultacijos tikslai:

1. Išsiaiškinti, ar kovos su prekyba žmonėmis sistemos stiprinimas aktualizuojant problemą ir užtikrinant jos viešinimą yra priimtinas metodas ne tik politikos formuotojams ir projektų vykdytojams, bet ir politikos įgyvendintojams, siekiant didinti visuomenės informavimo užtikrinimą;
2. Gauti ir aptarti pasiūlymus dėl metodinės medžiagos parengimo bei naudojimo, t. y., išsiaiškinti, kokios konkrečios naudos suinteresuotos šalys tikėtusi iš parengtos metodinės medžiagos ir kokių būdu užtikrintų jos naudojimą bei sklaidą.

Laukiami tiesioginiai konsultacijos rezultatai:

1. Susitikimai su suinteresuotomis šalimis (20)
2. Apskritojo stalo diskusijos (2)
3. Surengta 1 konferencija LR Seime
4. Parengtos ataskaitos.

Laukiami galutiniai konsultacijos rezultatai:

1. Kovos su prekyba žmonėmis problemos aktualizavimas pagrįstas poreikiais, išryškėjusiais viešosios konsultacijos metu;
2. Parengta kovos su prekyba žmonėmis metodinės medžiaga suinteresuotoms šalims, informuojanti apie kovos su prekyba žmonėmis esminius principus, paremta konkrečiomis problemomis ir poreikiais, kurie paaiškėjo viešosios konsultacijos metu.

3. Viešosios konsultacijos vykdymo metodologija

Viešosios konsultacijos vykdymas susideda iš šių etapų: inicijavimas, organizavimas, vykdymas, analizė, vertinimas, viešinimas. Suorganizuota viešoji konsultacija pavadinimu „Esminiai kovos su prekyba žmonėmis efektyvinimo būdai“, kuri vyko taikant tris konsultavimosi metodus: pusiau struktūruotus giluminius interviu, apskritojo stalo diskusijas bei konferenciją. Taikant visus tris metodus laikytasi visų konsultacijos vykdymo etapų.

3.1 Pirmasis metodas: pusiau struktūruoti giluminiai interviu

Tokia interviu forma pasirinkta duomenų rinkimui įvertinus jos privalumus: lankstumas, dinamiškumas, informacijos apimtis ir pobūdis. Konkrečiau kalbant, interviu eigoje tiriamasis gali savarankiškai pereiti nuo vienos temos prie kitos ir kadangi iš tiriamojo norima išgirsti viską, ką jis turi pasakyti viena ar kita tema, pokalbis nėra stabdomas. Tokia interviu forma taip pat leidžia užduoti papildomus (patikslinančius, skatinančius ir kitus) klausimus, kilusius interviu metu, kad išvalgos svarbiose vietose būtų pagilintos. Taigi, pusiau struktūruoti giluminiai interviu leidžia sukaupti maksimaliai galimą informacijos kiekį analizuojama tema. Be to, tokiu būdu sukaupta informacija leidžia taikyti skirtingas kokybinių duomenų analizės prieigas ir metodus, kadangi jos daugiaplaniškumas neapsiriboja tradicine turinio analize, bet leidžia atskleisti vyraujančius naratyvus ir išskylančius diskursus.

Suinteresuotosios šalys, dalyvavusios individualiuose pusiau struktūruotuose giluminiuose interviu:

1. „Lietuvos Caritas“ pagalba prostitucijos ir *prekybos* žmonėmis aukoms centro vadovė Kristina Mišiniene
2. Dingusių žmonių šeimų paramos centro vadovė Natalija Kurčinskaja
3. Kauno miesto policijos kapelionas Tomas Karklys
4. Kauno miesto sav. Soc. Paramos skyriaus vyr. specialistė Jovita Mikalionienė
5. Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centro vadovė Dalia Puidokienė
6. Kovos su prekyba žmonėmis nacionalinės komisijos pirmininkas Algirdas Stončaitis
7. Lietuvos kriminalinės policijos biuro viršininkas Rolandas Kiškis
8. Lietuvos nacionalinė pranešėja kovai su prekyba žmonėmis Reda Sirgedienė
9. Lietuvos Policijos generalinio komisaro pavaduotojas Edvardas Šileris
10. Lietuvos Policijos kapelionas Algirdas Toliatas

11. Ministro pirmininko patarėjas viešojo saugumo sritį kuruojantis Arnoldas Pikžirnis
12. NVO „Vyrų krizių centras“ projektų vadovė Ieva Sipavičiūtė – Tamošiūnė
13. Policijos departamento prevencijos skyriaus vyriausiasis tyrėjas Gintaras Mažintas
14. Policijos departamento veiklos koordinavimo ir kontrolės valdybos patarėja, vyresnioji komisarė Aušra Dovydenienė
15. URM konsulinio departamento direktorius pavaduotoja Aušra Černevičienė
16. VDI teisės skyriaus vedėjo pavaduotojas Gediminas Noreika
17. Viešosios policijos valdybos viršininkas Valerij Vincukevič
18. VRM ministro patarėjas Alvydas Šakočius
19. VRM tarptautinio bendradarbiavimo departamento direktorė Loreta Poliakaitė
20. VRM viceministras Darius Urbonas

3.2 Antrasis metodas: apskritojo stalo diskusija

Apskritojo stalo diskusija – tai diskusija tarp dalyvių pranešėjų, kurią skatina organizatoriai. Metodo tikslas – skatinti dalyvius bendradarbiauti tarpusavyje ir grupėje, dalytis savo pastebėjimais, patirtimi, pasiūlymais.

Įgyvendintos dvi apskritojo stalo diskusijos. Pirmojoje su LSA dalyvavo:

1. Lietuvos miestų ir rajonų merai
2. LSA direktorė Roma Žakaitienė
3. LSA prezidentas Ričardas Malinauskas

Antrojoje apskritojo stalo diskusijoje SADM dalyvavo:

1. „Lietuvos Caritas“ pagalba prostitucijos ir *prekybos* žmonėmis aukoms centro vadovė Kristina Mišiniienė
2. Dingusių žmonių šeimų paramos centro vadovė Natalija Kurčinskaja
3. Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centro vadovė Dalia Puidokienė
4. Pabėgėlių priėmimo centro direktoriaus pavaduotojas Linas Butkus
5. SADM socialinių paslaugų skyriaus vedėja Daiva Buivydaitė-Garbštienė
6. SADM viceministras Eitvydas Bingelis
7. VRM Viešojo saugumo ir migracijos politikos departamento vyr. patarėja Reda Sirgedienė

3.3 Trečiasis metodas: konferencija

Bendradarbiaujant su VRM ir LR Seimu, 2017 m. birželio 26 dieną LR Seime suorganizuota konferencija tema „Prekyba žmonėmis: globalizacija, vertybės, socialinė atskirtis ir partnerystės svarba“, diskusijos panelėje dalyvavo 9 žmonės, pranešimus skaitė 5. Konferencijos metu pranešėjai, diskusijos dalyviai ir klausytojai, atstovaudami skirtingas interesų grupes, dalinosi gerąja patirtimi, generavo naujas idėjas.

Konferencijos pranešėjai:

1. Jungtinės Karalystės Lietuvių bendruomenės pirmininkė Dalia Asanavičiūtė
2. Jungtinės Karalystės Nepriklausomas kovos su šiuolaikine vergove komisaras **Kevin Hyland**
3. Vestminsterio arkivyskupas J. E. Kardinolas **Vincent Nichols**

4. Vidaus reikalų ministras Eimutis Misiūnas

Diskusinės panelės dalyviai:

1. Jungtinės Karalystės nepriklausomas kovos su šiuolaikine vergove komisaras Kevin Hyland
2. Kauno arkivyskupijos vyskupas Kęstutis Kėvalas
3. Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centro vadovė Dalia Puidokienė
4. Ministro pirmininko patarėjas Arnoldas Pikžirnis
5. Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Vytautas Bakas
6. Policijos generalinio komisaro pavaduotojas Edvardas Šileris
7. Seimo narys Žygis Pavilionis
8. Vestminsterio arkivyskupas J.E. Kardinolas Vincent Nichold
9. VRM kancleris Algirdas Stončaitis

Pagal išsikeltus du viešosios konsultacijos tikslus, iš visų suinteresuotų šalių gauta informacija buvo sisteminama, lyginama tarpusavyje. Į gautus pasiūlymus buvo atsižvelgta ruošiant problemos aktualizavimo strategiją siekiant efektyvinti prevenciją ir sisteminant metodinę medžiagą suinteresuotoms šalims. Viešosios konsultacijos metu gautų siūlymų viešinimas daugiausia buvo vidinis: dalintasi informacija ir siūlymais per susitikimus, suinteresuotosioms šalims išsiųsti apibendrinamieji elektroniniai laišakai, kurie apibendrina susitikimus, įvardino visus siūlymus.

4. Viešosios konsultacijos vykdymo aprašymas

Viešojo konsultacija vyko šiais etapais:

4.1 Inicijavimas

Pirmiausia pradėta nuo inicijavimo etapo, kuomet buvo imtasi veiksmų siekiant tinkamai pasirengti konsultacijoms, todėl buvo įvertinti turimi ištekliai ir gebėjimai, sudarytas preliminarus konsultacijų grafikas (priedas Nr. x).

Projekto vadovas ir vadovė viešąją konsultaciją rengė ir įgyvendino kartu, dirbdami 2 mėnesius pilnu etatu. Visa veikla, tokia kaip individualių konsultacijų su specialistais rengimas, reikiamos medžiagos parengimas, informacijos struktūravimas ir t.t., buvo atliekama projekto vadovų resursais. Siekiant užtikrinti konsultacijų kokybę, atsirenkant dalyvius ir rengiant konsultacijas buvo tariamasi su Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo ir migracijos politikos departamento darbuotojais.

Konsultacijos buvo vykdomos 2 mėnesius (balandžio 3d. – birželio 3d.).

Konsultacijos aplinka:

Kovos su prekyba žmonėmis sistema yra įvairiapusė ir daugialypė. Atsižvelgiant į tai, buvo įtraukti ne vien viešojo sektoriaus kovos su prekyba žmonėmis atstovai, bet ir daugiau suinteresuotųjų šalių, tokių kaip: NVO sektorius, bažnyčios atstovai, bendruomenės ir kiti. Į konsultacijas taip pat buvo svarbu įtraukti savivaldą, ypač Kauno m. ir Tauragės r. savivaldos atstovus. Įtraukimo svarba kilo iš to kad, šiose savivaldybėse yra pradėta daug ikiteisminių tyrimų dėl prekybos žmonėmis nusikaltimo. Taip pat, atsižvelgiant į gerąją užsienio praktiką, prekybos žmonėmis problemos yra vis daugiau sprendžiamos savivaldos lygmeniu, todėl labai svarbu konsultuotis su savivalda ir sistemos

efektyvinimo klausimais. Iš kitos pusės, atsižvelgiant į tai, kad bus rengiamas bažnytinės kovos su prekyba žmonėmis metodologinis gidas, buvo konsultuotasi ir su bažnyčios atstovais.

Konsultacijos vykdymo rizikos

- Laiko trūkumas
- Politinės valios stoka
- Negatyvi kovos su prekyba žmonėmis ekspertų nuomonė apie padidintą bažnyčios išitraukimą į kovą su prekyba žmonėmis
- Savivaldybių išitraukimas į kovos su prekyba žmonėmis sistemos stiprinimą
- Maža viešosios konsultacijos sklaida per skirtingus informacijos kanalus
- Kovos su prekyba žmonėmis ekspertų nuomonių subjektyvumas

Konsultacijos vykdymo rizikų valdymo planas:

Rizika	Rizikos valdymo būdai
Laiko trūkumas	- Vykdyti konsultaciją kuo anksčiau, projekto pradžioje - Tikslingas pasidalinimas užduočių tarp projekto vadovo ir vadovės
Maža viešosios konsultacijos sklaida per skirtingus informacijos kanalus	- Skleisti žinią apie konsultaciją per kuo daugiau informacinių kanalų - Detaliai suplanuoti viešosios konsultacijos sklaidą, sukuriant planą prieš pradėdant sklaidą
Politinės valios stoka	- Įkalbinti ekspertus su politine galia - Daryti prezentacijas, konsultuotis, kitaip įtraukti politikus, sprendimų priėmėjus
Savivaldybių išitraukimas į kovos su prekyba žmonėmis sistemos stiprinimą	- Užtikrinti, kad savivaldybės supranta kovos su prekyba žmonėmis svarbą - Stiprinti suvokimą, kad prekyba žmonėmis yra latentinis nusikaltimas. Jei nėra ikiteisminių tyrimų – tai nereiškia, kad nėra nusikalstamos veiklos.
Negatyvi kovos su prekyba žmonėmis ekspertų nuomonė apie padidintą bažnyčios išitraukimą į kovą su prekyba žmonėmis	- Švietimas apie Šventos Mortos judėjimą - Kitų ekspertų įtraukimas - Papildomas viešinimas
Kovos su prekyba žmonėmis ekspertų nuomonių subjektyvumas	- Lyginti ekspertų išsakytas nuomones tarpusavyje - Lyginti išsakytas nuomones su gerai pripažintomis analizėmis - Lyginti išsakytas nuomones apie situaciją Lietuvoje su gerąja užsienio praktika

4.2 Vykdymas

Per dviejų mėnesių laikotarpį buvo atlikti giluminiai interviu, diskusijos uždaramo rate su suinteresuotomis šalimis, prisidėta prie viešos diskusijos LR Seime rengimo, stengiantis surasti tinkamiausius būdus efektyvinti kovos su prekyba žmonėmis sistemą. Įvairūs pasiūlymai suskirstyti į šias dalis: pasiūlymai dėl prevencinės kampanijos, prekybos žmonėmis aukų apsaugos, bažnytinės kovos su prekyba žmonėmis metodologijos išgryninimo, pasiūlymai dėl mokymų ir savivaldos veiksmų kovoje su prekyba žmonėmis stiprinimo.

Žemiau pateikiamas pasiūlymų sąrašas.

Kovos su prekyba žmonėmis sistemos stiprinimas

1. Pasiūlymai dėl prevencinės kampanijos
 - a. Informuotumas apie prekybą žmonėmis yra viena iš pagrindinių problemų, šią problemą reikia spręsti
 - b. Prevencinė kampanija turi būti kruopščiai suplanuota, atsižvelgti į gerąsias užsienio praktikas, turi būti sukurta viešinimo strategija
 - c. Prevencinė kampanija turi pasiekti tikslinę grupę, kaimo vietovėje gyvenančius jaunos žmones
 - d. Kampanija turi būti ilgalaikė ir įtraukti užsienyje gyvenančius piliečius
 - e. Kampanija turi įtraukti Lietuvos pašta, oro uostus, geležinkelius, kaimo parduotuves, bažnyčią,
2. Pasiūlymai dėl prekybos žmonėmis aukų apsaugos
 - a. Tai yra viena iš opiausių sistemos problemų, į ją reikia atsižvelgti
 - b. Reikia kovoti su psichologiniu spaudimu, policijos aukų apsaugos neužtenka. Prie psichologinio spaudimo mažinimo gali prisidėti klebonai
 - c. Reikia spręsti problemas susiklostančias iš žiniasklaidos neapdairumo rašant apie prekybos žmonėmis aukas
3. Pasiūlymai dėl bažnytinės kovos su prekyba žmonėmis metodologijos išgryninimo
 - a. Įtraukti skirtingas prevencijos priemones, pakabinti sukurtus prevencinius plakatus ant bažnyčių stenduose
 - b. Atsižvelgti į švietimą, šviesti vaikus apie prekybos žmonėmis pavojus
 - c. Įtraukti aukų įgalinimą, pasinaudoti Šventos Mortos britišku modeliu
 - d. Užtikrinti bendruomenių įtraukimą į informacijos sklaidą, prevencinę veiklą
 - e. Įsteigti lokalias Šventos Mortos grupes parapijose
 - f. Parašyti konkrečius pasiūlymus pamokslams apie prekybos žmonėmis sukeliama skausmą ir prevencinę veiklą
 - g. Paaiškinti stigmos problemą nuo kurios kenčia prekybos žmonėmis aukos, atkreipti ypatingą dėmesį į vyrus kenčiančius nuo „ne vyriškumo“ stigmos
4. Pasiūlymai dėl mokymų
 - a. Įtraukti mokymus į bažnytinę metodiką
 - b. Sustiprinti teikiamus mokymus valstybinės darbo inspekcijos darbuotojams
 - c. Sustiprinti teikiamus mokymus teisėsaugai
 - d. Atsižvelgti į jaunimo ir vaikų švietimo svarbą kovoje su prekyba žmonėmis
5. Pasiūlymai dėl savivaldos veiksmų kovoje su prekyba žmonėmis stiprinimo
 - a. Įtraukti kuo daugiau savivaldos

- b. Panaudoti sukurtus įrankius didžiausiose savivaldybėse, tačiau kreipti ypatingą dėmesį Kauno miesto ir Tauragės rajono savivaldybėms.

Gauti pasiūlymai buvo apibendrinti, į juos atsižvelgta ir pasidalinta su Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo ir migracijos politikos departamentu darbuotojais.

4.3 Analizė ir vertinimas

Konsultacijos metu gauta informacija buvo analizuojama sisteminant duomenis ir lyginant dalyvių pasisakymus tarpusavyje. Toks informacijos lyginimas leido suprasti skirtingas ekspertų iš kovos su prekyba žmonėmis pozicijas, taip pat individualius jų poreikius. Viešosios konsultacijos metu pastebėta, kad Lietuvoje yra daug skirtingų nuomonių – kovos su prekyba žmonėmis ekspertai nėra susivieniję, dėl asmeninių interesų yra atsisakoma dirbti kartu. Atsižvelgiant į tai, gauti viešosios konsultacijos rezultatai buvo lyginami su analize ir visų kitų ekspertų nuomone bandant išgauti teisingiausius, realybę atspindinčius atsakymus. Palyginus rezultatus ir susidarius objektyvų požiūrį buvo priimtas sprendimas vykdyti prevencinę kampaniją ir sukurti bažnytinę kovos su prekyba žmonėmis metodiką.

Sklandų viešosios konsultacijos vykdymą lėmė gerai sudarytas viešosios konsultacijos rizikų planas. Pasirengimas galimoms problemoms prieš joms iškylant padėjo suvaldyti rizikas. Atsižvelgiant į tai, kad kai kurie kovos su prekyba žmonėmis ekspertai gali žiūrėti skeptiškai į padidėjusi bažnyčios įsitraukimą į kovą su šiuo nusikaltimu, buvo užtikrinta, kad į sprendimu priėmimą būtų įtraukta kuo daugiau įvairių ekspertų. Toks įtraukimas skatina ekspertų pasitikėjimą bažnyčios atstovais, ekspertai labiau supranta bažnyčios pridėtinę vertę kaip partnerio kovoje su prekyba žmonėmis.

Dėl politinės valios stokos – pastebėta, kad kai kuriais klausimais visgi vyrauja skirtingų suinteresuotu grupių narių noras spręsti kai kuriuos probleminius kovos su prekyba žmonėmis sistemos klausimus. Tai iš dalies susiklosto dėl nusikaltimo latentškumo, pirmenybė yra suteikiama toms problemoms, kurios yra labiau matomos, jų sprendimas reikalauja mažiau resursų ir laiko. Ši rizika būtų buvusi geriau suvaldyta skiriant daugiau laiko komunikacijai, labiau viešinant esamas problemas ir įtraukiant daugiau visuomenės veikėjų.

Galutiniai viešosios konsultacijos rezultatai pasiekti, o tiesioginiai viešosios konsultacijos rezultatai pasiekė išskeltus rezultato tikslus:

1. Įvykdyta daugiau nei 20 pusiau struktūruotu giluminių interviu;
2. Įvykdytos 4 apskritojo stalo diskusijos;
3. Prisidėta prie kovos su prekyba žmonėmis žinių forumo organizavimo, kuriame dalyvavo didžioji dalis kovos su prekyba žmonėmis ekspertų;
4. Parengti 4 viešai prieinami dokumentai.

4.4 Viešinimas

Įvykdžius viešąją konsultaciją, sugeneruotų pasiūlymų viešinimas buvo vidinis – dalintasi informacija ir siūlymais dar vykstant susitikimams, suinteresuotoms šalims išsiųsti el. laišakai, kuriuose apibendrinti susitikimai, įvardinti visi siūlymai.

Ši viešinimo priemonė užtikrino, kad visi dalyvavę konsultacijose gautų grįžtamąjį ryšį apie jų pasiūlymų panaudojimą bei galutinį viešosios konsultacijos rezultatą, o papildomas viešinimas per prevencinę informacinę kampaniją užtikrino problemos matomumą visuomenėje. Taip pat reikia paminėti, kad viešinimas priklausė nuo konkrečios atliktos projekto gairės ir poreikio. Dažniausiai buvo viešinama „Kurk Lietuvai“ internetiniame puslapyje ir per socialinius tinklus.

5. Išvados

Atliktos viešosios konsultacijos rezultatai – tai sugeneruoti pasiūlymai, padėję pasitikrinti dėl pasirinktų užsienio praktika ir Lietuvos strateginiais dokumentais bei tyrimais grįsto kovos su prekyba žmonėmis sistemos stiprinimo būdų. Viešosios konsultacijos rezultatai taip pat prisidėjo prie bažnytinės kovos su prekyba žmonėmis metodikos sukūrimo ir informacinės prevencinės kampanijos formų ir įgyvendinimo. Nors ir buvo naudojamosi daugiausiai vidiniu viešimu, viešosios konsultacijos iškelti rezultatai buvo pasiekti, tačiau, galima būtų teikti, kad papildomas viešinimas būtų dar labiau pagerinęs siekiamus rezultatus.

Pasiūlymai iš suinteresuotųjų šalių taip pat išryškino opiausias problemines kovos su prekyba žmonėmis sritis, nukreipė į teisingą sukurtų priemonių panaudojimą, t.y. konkrečių priemonių telkimą į regionus. Informacinė prevencinė kampanija ir jai paruošti plakatai ir vaizdo klipai bus demonstruojami kaimo vietovėse, taip pasiekiant tikslinę grupę ir užkertant kelią pirminei viktimizacijai. Taip pat, viešoji konsultacija lėmė tai, kad Šventos Mortos metodika yra sudaryta iš šių pagrindinių sričių:

1. Švietimas
2. Bendruomenės stiprinimas
3. Pagalbos suteikimas/įgalinimas
4. Bažnytiniai praktiniai resursai
5. Informacija, kur kreiptis pagalbos skubiais atvejais
6. Informacija apie tai, kaip reikia kalbėti su auka

Vykdam viešosios konsultacijos rezultatų viešinimą buvo užtikrinta jų sklaida suinteresuotoms šalims (vietos ir miesto savivaldos, bendruomenių, bažnyčios, LR Vidaus reikalų ministerijos atstovams) vykdam komunikaciją el. laiškais, kai buvo naudojami vienlapiai, apibendrinantys informaciją, bei vykstant susitikimams, kada buvo parengtos prezentacijos ir parodomas galutinis produktas. Platesnei visuomenei konsultacijų rezultatai buvo viešiami socialinių medijų kanalais, patalpinti į www.kurklt.lt svetainę.

Galutiniai konsultacijos rezultatai:

1. Atsižvelgiant į viešąją konsultaciją sukurta informacinė prevencinė kampanija
2. Sukurta praktinė bažnytinės kovos su prekyba žmonėmis metodologija

7. Naudota literatūra/šaltiniai

Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo komisija ir jos darbo organizavimas

Kovos su prekyba žmonėmis 2017–2019 metų veiksmų planas

Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programa

(Lietuvos „Carito“, Dingusių žmonių šeimų paramos centro, asociacijos „Vyrų krizių centro“, Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centro ir Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuro 2015 m. gruodžio 17 d. Bendradarbiavimo deklaracija)